

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 18 april 2016

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 48.068/II/N

Mevrouw de Minister,

In zitting van 15 april 2016 heeft de Nederlandse afdeling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) uw vraag om advies van 25 maart 2016 betreffende de vertaling naar het Engels en het Frans van de introductiebrief en de vragenlijst in het kader van een bijkomende gezinsenquête, specifiek bij personen van niet-EU herkomst, onderzocht.

Uw vraag om advies luidt als volgt:

“1. Situering

In het kader van haar beleidsvoorbereidende taken wil het Departement WVG een betere opvolging van beleidsdoelstellingen inzake gezinsbeleid mogelijk maken. Cijfers over gezinnen zijn nu gefragmenteerd, en of ontbreken. Om tegemoet te komen aan de verzuchting naar betere indicatoren voor het gezinsbeleid wordt binnen het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een gezinsenquête (schriftelijke enquête) uitgevoerd. De gezinsenquête is een schriftelijke enquête bij gezinnen met kinderen tussen 0 en 25 jaar met vragen over de thema's gezinsvorming en gezinsontbinding, de combinatie gezin, zorg en werk en opvoeding. Ook het welbevinden komt aan bod.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur sluit vanuit zijn beleidsvoorbereidende taken aan bij de gezinsenquête met een bijkomende steekproef van personen van buitenlandse herkomst uit het Rijksregister. Culturele en etnische diversiteit in onze samenleving is een feit. De aanhoudende externe immigratie, in combinatie met een groeiende groep nieuwe Vlamingen, maakt dat Vlaanderen nog verder zal verkleuren. Deze diversiteit is boeiend, maar brengt ook spanningen met zich mee. Omgaan met de gevolgen van migratie is één van de belangrijkste uitdagingen waar we met z'n allen voor staan. Met het integratiebeleid wil de Vlaamse overheid inwerken op de gevolgen van migratie. Een doeltreffend en efficiënt integratiebeleid is noodzakelijk om tot een leefbare samenleving te komen.

Door de samenwerking tussen Departement WVG en ABB, hopen wij vanuit ABB dat WVG over meer informatie zal beschikken over de gezinssituatie van personen met een niet-EU herkomst. Voor ABB wordt het mogelijk na te gaan in hoeverre de gezinssituatie anders is voor personen van een niet-EU herkomst en hoe wij indien nodig het beleid kunnen/moeten aansturen.

Uit onderzoek blijkt dat personen van buitenlandse herkomst veelal ondervertegenwoordigd zijn in schriftelijke enquêtes. Daarbij komt dat de schriftelijke enquête waarvoor het Departement WVG eerder een machtigingsaanvraag deed (ref. 43/2015), alleen bestaat in het Nederlands. We verwachten dat deze groepen nauwelijks zullen deelnemen aan de

gezinsenquête. Anderstaligen en personen van buitenlandse herkomst vormen nochtans een belangrijk deel van de bevolking in Vlaanderen (18 % in 2014). De Vaste Commissie voor Taaltoezicht gaf het Departement WVG geen gunstig advies over de werkwijze waarbij aan de aangeschreven personen de mogelijkheid zou worden gegeven om de vragenlijsten in een andere taal aan te vragen. De achterliggende reden van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht was dat de Vlaamse overheid zonder uitzondering alle steekproefpersonen deze mogelijkheid zou bieden. De Vaste Commissie voor Taaltoezicht vroeg het Departement WVG om een verfijning van deze werkwijze. De verkregen machtiging voor de gezinsenquête liet dit niet toe omdat geen toegang werd gevraagd tot het gegeven nationaliteit en nationaliteit van de ouders. De bijkomende steekproef bij personen van niet-EU herkomst bewerkstelligt deze verfijning.

Aangezien verschillende monitoren zoals de Vlaamse Migratie- en Integratiemonitor maar ook de Socio-economische monitoring en de Herkomstmonitor aantonen dat er een grote discrepantie bestaat in participatie aan verschillende domeinen van het maatschappelijke leven tussen personen van Belgische herkomst en personen van niet-EU herkomst, vormen zij een belangrijke aandachtsgroep voor het Beleid. Daarom wil het Departement WVG in samenwerking met het Agentschap Binnenlands Bestuur bevoegd voor beleidsvoorbereiding wat betreft het inburgerings- en integratiebeleid, de gezinsenquêtes laten versturen naar een bijkomende steekproef van niet-EU inwoners. ABB heeft nu een machtiging gekregen van de privacycommissie om deze bijkomende steekproef bij personen van niet-EU herkomst te trekken.

2. Doelgroep van de bevraging.

Voor de aanvullende enquêtes bij personen van niet-EU herkomst, willen we een bijkomende representatieve steekproef van 2000 steekproefpersonen laten trekken uit het Rijksregister. De doelpopulatie voor deze bijkomende steekproef is gezinnen met kinderen tussen 0 en 25 jaar. Om de analogie met de eerste steekproef van 9000 personen te behouden, beogen we daarbij alle gezinnen van niet-EU herkomst in Vlaanderen en de personen met een Nederlandstalig adres in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In de praktijk kunnen we ervan uitgaan dat heel wat van deze families op “Nederlandstalige adressen”, in de praktijk een andere taal spreken. Een steekproef uit het Rijksregister moet ons toelaten om een steekproef van gezinnen te trekken, representatief naar leeftijd en geslacht.

3. Vraag tot het mogen voorzien van een vertaling van de enquête in het Engels en het Frans.

Met de gezinsenquête bij personen van niet- EU herkomst beogen we dus een representatieve bevraging bij 2000 personen.

De non-respons bij deze doelgroepen ligt klassiek zeer hoog, onder meer omwille van het taalaspect. Om de verschillende aspecten van het gezinsleven op een representatieve wijze in beeld te kunnen brengen, wensen wij daarom de introductiebrief en de vragenlijst niet enkel in het Nederlands maar ook in het Engels en het Frans aan te bieden. Wij kiezen voor deze internationale contacttalen omdat we hiermee het grootst aantal personen hopen te bereiken. Alles zou verstuurd worden in één pakket.

Graag vragen we de Commissie of gelet op het specifieke doel van de enquête en de specifieke doelgroep, bovenstaande werkwijze verenigbaar is met de toepassing van de wetgeving op het taalgebruik in bestuurszaken.”

*
*   *

Luidens de bepalingen van titel III “Gebruik der talen” van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen gebruiken de diensten van de Vlaamse Regering het Nederlands als bestuurstaal. Dit gebeurt ook in hun betrekkingen met particulieren (in casu via het versturen van de introductiebrief en de vragenlijst aan elk van de via het Rijksregister geselecteerde personen). De enige uitzondering bestaat ten aanzien de inwoners van de rand- en taalgrensgemeenten uit hun ambtsgebied. Tegenover die particulieren gebruiken de diensten van de Vlaamse Regering het Nederlands of het Frans volgens de keuze van de particulier.

De Nederlandse afdeling van de VCT is er zich van bewust dat administraties en openbare diensten heden ten dage regelmatig in contact komen met een anderstalig publiek door de aard van de dienstverlening en door specifieke projecten (bv integratie) die door hen worden ontwikkeld. Het gebruik van vreemde talen, naast de bestuurstaal, kan dan wenselijk zijn en in sommige gevallen zelfs noodzakelijk.

De VCT heeft in haar adviespraktijk geoordeeld dat een beperkt gebruik van nuttige vreemde talen toelaatbaar kan zijn. Een viertal cumulatieve voorwaarden worden daarbij gesteld:

- Er kan geen sprake zijn van een systematisch gebruik van vreemde talen. Het gebruik van een vreemde taal gebeurt uitzonderlijk of als overgangmaatregel (d.w.z. tijdelijk) en in beperkte gevallen.
- Het gebruik van een vreemde taal wordt verantwoord door een bijzonder doel, bv. het bevorderen van de integratie, anderstaligen informeren over het bestaan van dienstverlening, verzekeren van de gezondheid en de veiligheid.
- De anderstalige tekst is bestemd voor een specifiek doelpubliek.
- De vreemde taal wordt gebruikt naast de voorgeschreven taal (in casu het Nederlands) en de anderstalige tekst bevat niet meer of andere informatie dan de originele boodschap. Er wordt bovendien uitdrukkelijk vermeld dat de anderstalige tekst een vertaling is zodat het duidelijk is dat iedereen over dezelfde informatie beschikt.

De Nederlandse afdeling stelt vast dat de steekproef van 2000 personen uit het Rijksregister zal getrokken worden uit personen van niet-EU herkomst, waaraan een introductiebrief en vragenlijst voor een bijkomende gezinsenquête wordt toegestuurd in de voorgeschreven bestuurstaal, het Nederlands, en in het Engels en het Frans. De teksten zijn bestemd voor een specifiek doelpubliek en een specifiek doel wordt beoogd, namelijk beleidsvoorbereiding wat het inburgerings- en integratiebeleid betreft. Boven de anderstalige tekst dient wel uitdrukkelijk te worden vermeld dat het om een vertaling uit het Nederlands gaat.

De Nederlandse afdeling is bijkomend van oordeel dat de specifieke doelgroep: “personen van niet-EU herkomst”, algemeen en weinig precies is omschreven, zonder enig onderscheid te maken naargelang de duur van verblijf in Vlaanderen of op een Nederlandstalig adres in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zo dient de duur van verblijf een bepalend element te zijn bij de beoordeling van de wenselijkheid of noodzakelijkheid van het gebruik van andere talen naast het Nederlands. Recent adviseerde zij dat zij het gebruik van andere nuttige talen uitzonderlijk, beperkt en tijdelijk kon aanvaarden in de dienstverlening ten aanzien van de specifieke doelgroep van nieuwe inwoners van een Vlaamse stad die zich in een eerste

integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden voldoende Nederlands te leren en te kennen (advies 47.049 van 22 mei 2015).

De Nederlandse afdeling kan dan ook een gunstig advies over uw aanvraag uitbrengen, voor zover het gebruik van andere talen in betrekkingen met personen van niet-EU herkomst gepreciseerd wordt zoals in vermeld advies 47.049, d.w.z. dat het gebruik van andere nuttige talen naast het Nederlands kan worden aanvaard ten behoeve van personen van niet-EU herkomst die zich in een eerste integratiefase bevinden en om die reden nog niet voldoende het Nederlands beheersen.

Hoogachtend,

De Voorzitter van de Nederlandse afdeling,